

Nykytilanne:

intersukupuolinen henkilö ja tämän perhe jätetään keskiöön yksin tilanteensa kanssa.

Tila tai sen selviäminen voi olla is:lle **kriisi**. Se voi myös olla olematta.

-**Ympäristössä** is-tilan löytyminen kuitenkin aiheuttaa jonkinlaisen **kriisin**, jonka keskipisteessä is on.

-Nyt is **vaiennetaan ja jätetään yksin keskiöön**.

-Kun annetaan ymmärtää, ettei asiasta kannata puhua niin annetaan ymmärtää myös, että omat tunteet ovat vääriä. Kukaan ei voi sanoa mitä yksilö tahtoo omasta tilastaan kertoa muille ja miten. Ihmisellä on **oikeus yksityisyyteen** mutta myös oikeus **lähipiiriin tukeen ja apuun**.

-Nyt tilanne kestävätkin, sillä is **joutuu itse kantamaan yksin koko tilansa ja hoitajensa taakan** ja sen lisäksi huomioimaan, ettei **ympäristölle** tule paha olo.

-Jotta intersukupuolisuus –tiloista voitaisiin keskustella kattavasti, tuli terveydenhuollossa ottaa käyttöön **kattotermi** jonka alle eri tilat sopivat.

-DSD (diversity of sex development). Toivotaan **keskustelua** sopivasta termistä

Kattotermi mahdollistaisi sen, että eri spesifin diagnoosin omaavat ihmiset **löytäisivät paremmin tietoa** ilmiöstä laajemmin. Tämä **helpottaisi myös hoitohenkilökuntaa** ja kunkin ihmisen lähiympäristöä kohtaamaan ihminen paremmin.

Intersukupuolisuuden näkeminen ja tutkiminen:

-Intersukupuoliselle ei tulisi antaa **viestiä** siitä, että hänen **pitää olla toisenlainen**.

-Sen sijaan pitäisi tehdä selväksi, että joskus, kun ihmisellä on tällainen tila, täytyy tehdä **tarkastuksia**.

Silloin on oleellista tehdä **selväksi myös tutkijalle**, mitä hän tutkii, miten tutkii ja ketä tutkii, ja miten tämän toimet vaikuttavat kohteen kuvaan itsestään.

-Ei voi olla painottamatta **hienovaraisuuden** tärkeyttä kun kohdataan yksilö aiheesta, joka on hänelle arka. - **Lääketieteellinen hoito on kuormittavaa**. Ihminen tarvitsee tukea ja saadakseen sitä ihmiselle on luotava turvallinen ympäristö, joka osaa ottaa tämän kokemukset vastaan. Tämä vaatii **ymmärrystä ja yhteistyötä** hoitavien yksiköiden taholta, jotta yksilö pystyy työstämään kokemuksensa.

Ihmisen persoona, kehoidentiteetti, sukupuoli-identiteetti

-**Kehoidentiteetti** ja kasvaa ja kehittyy erityisesti koko lapsuuden ja murrosiän yli lapsen kehityksen kasvaessa.

-**Jos tila aiheuttaa hämmennystä**, pitää antaa aikaa selvittää mistä hämmennys johtuu, auttaa yksilöä selvittämään oman hämmennyneisyytensä taustat

-Kun yksilö on tarpeeksi vanha voi tämä halutessaan korjata kehonsa vastaamaan paremmin omaa identiteettiään. Tällöin pitää selvittää, että yksilö tietää korjausten vaikutukset.

-Kehoon puuttamalla ihmisen kehoidentiteetti muuttuu ja nykyisessä systeemissä ihmiselle vahingollisella tavalla, eikä auta ihmistä kasvamaan omaan sukupuoleensa

-**Jos tila ei aiheuta hämmennystä**, niin silloin ei ole mitään syytä alkaa hoitamaan olematonta ongelmaa.

-Kaikille is-ihmisille tila ei aiheuta sukupuoli-identiteetin hämmennystä: **Toiveet olla ns. tavallinen** tyttö, tavallinen poika tai **erityislaatuinen** tai jotain muuta ovat kaikki mahdollisia.

Tutkimusten ja toimenpiteiden kohteena oleminen vaikuttaa ihmiseen. Jos ihmiselle ei luoda ympäristöä ja voimavaroja käsitellä hänelle tehtyjä hoitoja, hoidot tulee minimoida ja ihmistä resurssoida.

-**Intersukupuolisuus ei häviä, vaikka kehon tunnusmerkit poistettaisiin**. Ympäristölle ”tavalliset” genitaalit omaava ihminen voi olla helpompi kohdata, mutta yksi yksilö, varsinkaan lapsi, ei voi olla vastuussa ympäristönsä hyvinvoinnista

-Puhuminen termeillä, joita kuulija **ymmärtää**. Myöhemmin tietoa voi lisätä.

-Jos vauva on erilainen mutta terve, niin parhaiten vanhemmat pääsevät vauvaansa kasvattamaan on käyttämällä **sensitiivistä kieltä vauvasta ja tilasta puhuttaessa**, auttamalla **vanhempia löytämään oikeat sanat millä keskustalla tilasta ja millä sanoilla vauvaansa kuvaavat**.

-Intersukupuolisen ihmisen **sukuelimet eivät ole yleistä omaisuutta**.

Hänellä ei ole velvollisuutta näyttää niitä kenellekään eikä hänellä ole velvollisuutta kertoa niistä uteliaille.

-Ajoittain saattaa olla, että vatsaa tai alapäätä **pitää tutkia: ihminen tulisi valmistella siihen** ja varmistaa, että hänellä on ympäristö jossa **voi purkaa kokemusta**.

-Pitäisi myös pohtia, **milloin tutkia ja miksi tutkia**.

-Kun vieras ihminen tutkii lapsen tai nuoren alapäätä niin sillä ei ole merkitystä, onko tämä ihminen lääkäri vai joku muu. Ihmisellä tulee olla mahdollisuus tutustua omaan kehoonsa omassa tahdissaan, ja niillä, jotka vastaavat lapsen terveydestä, tulee olla tietoa miten lapsen suhde intiimialueeseen kehittyy.

-Toivotaan, että hoitotahot keskittyisivät siihen, **mitä elimillä tehdään kuin se, miltä ne näyttävät** ottaen potilaan toiveet **ikätaisoisesti** huomioon.

Pitäisi tehdä kattavaa tutkimusta siitä, millaisia tarpeita intersukupuolisilla todella on.

Seuraavia askeleita:

-**Sukurauhasiin liittyvä ehdottomuus tulisi poistaa**: jos sukurauhaset eivät toimi kunnolla ja aiheuttavat kipua tai ylipäättäen kokemus niistä on tarpeeksi epämiellyttävä (psykkisesti tai fyysisesti) niin ne voitaisiin poistaa, vaikka yleinen ohjeistus pitää kiinni tiukasti kiinni potentiaalisesta hedelmällisyydestä.

-Voitaisiin myös **lähteä purkamaan rakenteita**, että yksilölle on suotavaa vain enemmän perinteiseen naiseuteen tai mieheyteen suuntaava kehitys. Ihmisellä tulisi olla **oikeus kehittyä ja korjata kehoaan myös ei-typilliseen suuntaan**.

-**Jos perheelle on ongelma**, ettei lasta muokata tavanomaisemman näköiseksi lienee syytä pohtia, **kykeneekö** ko. perhe **huolehtimaan** kasvatusvelvollisuudestaan. (Tämä siinä tilanteessa, kun hoitokäytäntö paranee ja on olemassa tukiverkosto ja ympäristö jossa intersukupuolisen lapsen kasvatus onnistuisi, mutta silti vanhempien vaatimuksena olisi lapsensa "normalisointi".)

Loppusanat

Is-ihmisen keho on arvokas ja tämän oma.

Ihmisen tulisi saada kuulla, että vaikka tämän tila on harvinainen, ei hän ole ainut. Lapsi ei ole vääränlainen, outo tai huono, vaan, että samalla tavalla kun on olemassa monen näköisiä, kokoisia, värisiä ja eri tavalla lahjakkaita ihmisiä, niin samalla lailla voi sukuelimissä olla variaatioita. Luonto on monimuotoinen, samoin ihmiset.

Jos koetaan, ettei pystytä rakentamaan järjestelmää, jossa intersukupuolinen lapsi voi kasvaa aikuiseksi ilman varhaista kosmeettista kirurgiaa, niin silloin modernin länsimaisen lääketieteen on syytä tutkiskella itseään pitkään ja hartaasti: On ollut vuosikymmeniä aikaa pohtia yhdessä potilaiden kanssa, millä tavoin näiden asemaa ja tilannetta voidaan parantaa ja helpottaa, tehdä vertailevaa hoitotulosten tutkimista, vertailla yleisiä linjauksia eri tilojen kanssa ja mahdollistaa kullekin potilaalle sopiva hoito.

Intersukupuolisten henkilöiden hoito ja kohtaaminen on monitahoinen asia, johon ei ole yksinkertaista ratkaisua. Lapsi ja perhe tulisi jättää rauhaan, mutta heitä ei tulisi jättää yksin.